

Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia

Treball de Fi de Grau Resum executiu

Títol: LA LLUITA DEL MÓN LOCAL CONTRA EL SENSELLARISME
ESTUDI DE CASOS A TRAVÉS DE BARCELONA I DE L'HOSPITALET DE LLOBREGAT

Autor/a: Raúl Navarro Moreno

Tutor/a: Ismael Iván Blanco Fillola

Data: maig de 2019

Grau en: Ciència Política i Gestió Pública

L'augment progressiu del sensellarisme arreu del món és una evidència. Segons la *European Federation of National Organisations Working with Homeless*, durant 2016 i 2017 es van identificar 410.000 persones sense llar arreu d'Europa, tot subratllant Espanya com un país en situació d'emergència, ja que entre 2014 i 2015 el sensellarisme va augmentar un 20,5%.

Davant d'aquesta situació, l'estudi se centra en el comportament i en l'actuació dels municipis, entenent que és el nivell més proper al sensellarisme, i agafant com a exemples Barcelona i l'Hospitalet de Llobregat, ja que són dues ciutats limítrofes que comparteixen realitats socials properes.

Abans de continuar, cal destacar que el sensellarisme ha patit un canvi de paradigma en tres aspectes: l'ampliació del concepte, un canvi en les polítiques a través d'una voluntat preventiva i el reconeixement del sensellarisme com a problema públic i no com a problema privat. A més a més, el nou municipalisme, mitjançant el dret a la ciutat, ha reconegut els programes de lluita contra el sensellarisme com a pilars de les polítiques contra l'exclusió de l'habitatge.

Així doncs, l'estudi pren com a base teòrica el model de *Multiple Streams Framework* de Kingdon, tot i que de manera parcial. Únicament es fa ús de les corrents *-streams-* que estableix l'autor per a l'anàlisi de polítiques públiques: problema, polítiques públiques i política. A través d'aquestes corrents s'analitzen les respostes dels dos municipis.

Per tal d'identificar les característiques que determinen el comportament de cadascun dels dos municipis, el treball emprà una metodologia basada en l'estudi de casos. En aquesta línia, la pregunta de recerca se centra en el *per què* i el *com* de les eines per combatre el sensellarisme a cada ciutat. Per tal de donar resposta a això, la proposició del treball és el fet que a municipis semblants poden haver diferents comportaments i respostes al sensellarisme. Per tal d'evidenciar-les, s'empen les dimensions del problema, les polítiques públiques i la política. Les unitats d'anàlisi són els comportaments de cadascun dels municipis i, per últim, el criteri per interpretar els resultats el guiarà unes conclusions realitzades a través d'aquests elements metodològics. Les fonts de recerca són recursos bibliogràfics i dues entrevistes a actors clau en la problemàtica: la Síndica de Greuges de l'Hospitalet de Llobregat i l'assessor de la Tinència d'Alcaldia de Drets Socials de l'Ajuntament de Barcelona

Els principals resultats de l'estudi s'han realitzat a través de les tres dimensions a les quals es feia referència anteriorment. Pel que fa al problema, a l'Hospitalet no s'ha arribat a considerar un problema públic, per tant no ha esdevingut una prioritat a l'agenda. Això ha implicat que la concepció sobre el sensellarisme sigui d'inspiració assistencialista i que s'articuli un sistema d'identificació de persones sense llar que atorga dades poc concretes per a la diagnosi del problema. Per una altra banda, a Barcelona sí que ha estat considerat un problema i, per tant, una prioritat a l'agenda. A Barcelona s'ha articulat una concepció amb aspiracions preventives, a més de solidificar una xarxa formada per entitats i institucions públiques que realitza una tasca d'identificació de persones sense llar de manera regular i cada cop més aproximada a la realitat. Tot això s'explica per l'existència de "ciutats de passada" com l'Hospitalet i "ciutats d'estada" com Barcelona, on l'activitat de la ciutat és alta i les persones sense llar hi van per trobar una oportunitat.

Pel que fa a les polítiques públiques, cap de les dues ha pogut implementar un sistema completament preventiu. L'Hospitalet s'ha mantingut en un model clàssic d'escala on, a través d'un procés d'acompanyament la persona sense llar aconsegueix un habitatge i assoleix l'autonomia. Per una altra banda, Barcelona ha intentat dur a terme un programa de naturalesa preventiva: *Housing First*, on primerament es dota a la persona sense llar d'un habitatge i després se li acompanya a través de professionals socials. De totes maneres, no ha pogut substituir les mesures assistencials, fet que pot anar lligat a les causes estructurals i sistèmiques del problema.

Darrerament, a la dimensió de la política el paradigma és semblant a ambdues ciutats. L'opinió pública es mou en un eix que va de la solidaritat compassiva cap al punitivisme. Per consegüent, l'opinió política també es mou en aquest eix, i podem situar les dues ciutats sota la solidaritat compassiva. Ara bé, ambdues posicions volen evitar que hi hagi gent al carrer. Això explica per què l'Hospitalet, tot i no considerar-ho un problema, disposa d'un protocol d'actuació.

A mode de conclusió, val a dir que existeixen diferències en el comportament envers el sensellarisme a municipis semblants. També caldrà tenir en compte les causes estructurals a l'hora de fer front al problema mitjançant la prevenció. Aquestes mateixes causes fan que el nou municipalisme es trobi lluny d'erradicar el problema, el qual se'ns presenta com un possible *wicked problem* de difícil solució. Per aquest motiu, la resposta al sensellarisme ha de superar les limitacions que té el món local per fer-hi front.